

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

Təsdiq edirəm
Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:

 dos. Zaur Məmmədov
"___" "___" 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050409-Muhasibat A,B və 050406-Maliyyə A,B

Fakültə: "İqtisadiyyat və idarəetmə"

Kafedra: "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə"

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: "Mikroiqtisadiyyat"

Kodu: İPF-B02

Tədris ili: II (2025-2026). Semestr: III

Tədris yükü cəmi: 300 saat – Auditoriya yükü 105 saat (60 saat müəhazirə, 45 saat seminar)

Təhsilalma forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 10 kredit

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi: baş müəllim Rzazadə Rəşad İdrət oğlu

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri, Füzuli küç., 170-a

Məsləhət saati: II və V günlər: saat 10⁰⁰-12⁰⁰

E-mail ünvanı: rashad.rzazada@mail.ru

III.Tövsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas

- Karl E. Keys, Ray C. Feyr, Şaron M. Oster. "Mikroiqtisadiyyatın əsasları". Azərbaycan dilində.
- N. Qreçori Mənkü. "Ekonomiksin əsasları". Azərbaycan dilində.
- P.Krugman. "Mikro İktisat". Türk dilində.
- Z.Dinler. "Mikro ekonomi". Türk dilində.

Əlavə

- Макконел Л.Брю. Экономика. М., 2014.
- J.Perloff. "Microeconomics". Sixth edition. 2012. Berkeley.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün ilkin olaraq "İqtisadiyyata giriş" fənninin tədrisi zəruridir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda "Statistika" fənninin tədris olunması zərurətidir.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Bu kursda sadə seçim ideyasından başlayaraq, alternativ dəyər, ticarətin fayda-ları, bazarların işləmə mexanizminə qədər iqtisadi nəzəriyyənin bir çox mövzuları üzrə təməl biliklər verilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Fənn mikroiqtisadiyyatın əsas prinsiplərini əhatə etməklə, iqtisadın elminin mahiyyəti, iqtisadçı kimi düşünmə tərzini,

ticarət və onun faydaları, bazarların işləmə mexanizmi, dövlət bölməsi iqtisadiyyatının əsas məsələləri, vergi sisteminin əsasları, istehsal xərcləri, bazarın tipləri, istehsal amilləri bazarları, gəlirlər və onların bölgüsü kimi mövzuları özündə birləşdirir. Fənnin məqsədi tələbələrə iqtisadi nəzəriyyənin təməl biliklərini formalaşdırmaqdır.

VII. Davamiyyətə qoyulan tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmaz, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbənin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir: 50 bal semestr dövründə (o cümlədən 20 bal seminar, məşğələ dərslərində fəaliyyətinə görə, 30 bal kollektivlərinin nəticələrinə görə verilir), 50 bal isə imtahanda (hər bir билет 5 sualdan ibarət olmaqla **10 balla** qiymətləndirilir) toplayır. Seminar ərzində minimum 2 dəfə kollokvium keçiriləcəkdir. Tələbə kollokviumda iştirak etmədikdə jurnalda **0 (sıfır) bal** qeyd olunur.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

Qiymətləndirmə meyarları aşağıdakılardan ibarətdir:

- 10 bal - tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəfidir.
- 9 bal - tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzusunun mətnini tam aça bilir.
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal - suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	Əla	A
2.	81-90	Çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	Qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	Qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görülməcəkdir.

X. Təqvim planı: Mühazirə 60 saat, seminar 45 saat.

N	Keçirilən mühazirə mövzularının məzmunu	Mühazirə		Seminar	
		Saat	Tarix	Saat	Tarix
1	2	3	4	5	6
1.	Mövzu 1. Mikroiqtisadiyyata giriş. Plan: 1. Qıtlıq və iqtisadiyyat elmi. 2. Mikroiqtisadiyyat və makroiqtisadiyyat. 3. Mikroiqtisadiyyatla bağlı əsas anlayışlar və onların təsnifatı. 4. Mikroiqtisadiyyatda dövri model. 5. İqtisadi sistemlər.	4		2	
2.	Mövzu 2. Tələb və təklif. Plan: 1. Tələb və onun mahiyyəti. 2. Tələb qanunu və fərdi tələb əyrisinin formalaşması. Bazar tələb əyrisi. 3. Tələb miqdarının dəyişməsi və tələbin dəyişməsi. 4. Təklif və onun mahiyyəti. 5. Təklif qanunu və firmanın təklif əyrisinin formalaşması. Bazar təklif əyrisi. 6. Təklif miqdarının dəyişməsi və təklifin dəyişməsi.	4		4	
3.	Mövzu 3. Bazar tarazlığı. Plan: 1. Bazar anlayışı və bazar tarazlığı. 2. Bazar tarazlığının dəyişməsi və ona təsir edən faktorlar. 3. İstehlakçının izafi faydası. 4. İstehsalçının izafi faydası.	4		2	
4.	Mövzu 4. Tələb, təklif və Dövlətin bazara müdaxiləsi. Plan: 1. Qiymətlərin tənzimlənməsi. Maksimum qiymət siyasəti 2. Minimum qiymət siyasəti 3. Vergilər: İstehlakçılar və İstehsalçıların üzərinə qoyulan vergilər	2		2	
5.	Mövzu 5. Tələb və təklifin elastikliyi. Plan: 1. Elastiklik və onun mahiyyəti. 2. Tələbin elastikliyi: tələbin qiymət elastikliyi, tələbin gəlir elastikliyi, tələbin çarpaz elastikliyi.	4		4	

	3. Tələbin elastikliyinin hesablanması ilə bağlı 2 metod: nöqtəvi və qövsli elastiklik. 4. Tələb elastikliyinin eyni olduğu vəziyyətlər. 5. Teklifin qiymət elastikliyi. 6. Teklifin qiymət elastikliyinin eyni olduğu vəziyyətlər.				
6.	Mövzu 6. Fayda teoremləri. İstehlakçı davranışları və istehlakçı tarazlığı. Plan: 1. Fayda anlayışı və onun iqtisadiyyatda yeri. 2. Kardinal fayda nəzəriyyəsi. 3. Ordinal fayda nəzəriyyəsi. 4. İstehlakçı büdcəsi. 5. İstehlakçı tarazlığı.	4		2	
7.	Mövzu 7. İstehlakçı tarazlığının dəyişməsi. Plan: 1. İstehlakçı gəlirlərinin dəyişməsi və Engel əyrisi 2. Qiymətlərin dəyişməsi və istehlakçı tarazlığı. 3. Malların növlərinə görə gəlir və əvəzləmə effektləri. 4. Zövqlərin dəyişməsi və istehlakçı tarazlığı.	2		2	
8.	Mövzu 8. İstehsal və istehsalçı tarazlığı. Plan: 1. İstehsal və istehsal funksiyası. 2. Qısamüddətli dövrdə istehsal analizi. 3. Uzunmüddətli dövrdə istehsal analizi. 4. Ən aşağı xərcə istehsal-istehsalçı tarazlığı. 5. İstehsalçı tarazlığının dəyişməsi vəziyyətləri.	4		2	
9.	Mövzu 9. Kənar təsirlər. İctimai əmtəə və ortaq sərvətlər. Plan: 1. Kənar təsirlər və bazarın səmərəsizliyi 2. Mənfi və müsbət kənar təsirlər 3. Kənar təsirlərin həllinə yönəlmiş dövlət siyasəti 4. Əmtələrin müxtəlif növləri. İctimai əmtəə	2		2	
10.	Mövzu 10. Vergi sisteminin quruluşu. Plan: 1. Verginin mahiyyəti və növləri. 2. Verginin növləri. 3. Vergitutmanın prinsipləri. 4. Dövlət büdcəsi və onun formalaşması. 5. Dövlət büdcəsində kəsir və profisit.	4		4	

11.	Mövzu 11. İstehsal xərcləri. Plan: 1. Xərclə bağlı anlayışlar və xerc funksiyası. 2. İstehsal xərcləri və zaman. Qısamüddətli dövrdə xerc əyriləri. 3. Uzunmüddətli dövr xerc əyriləri. 4. Miqyas iqtisadiyyatı.	4		2	
12.	Mövzu 12. Təkmil rəqabət bazarı. Plan: 1. Təkmil rəqabət bazarı və onun xüsusiyyətləri 2. Təkmil rəqabət bazarında qısamüddətli dövrdə tarazlıq. 3. Bazar tarazlığının dəyişməsi və səbəbləri. 4. Təkmil rəqabət bazarında uzunmüddətli dövrdə tarazlıq.	2		2	
13.	Mövzu 13. Qeyri-təkmil rəqabət bazarları və monopoliya. Plan: 1. Qeyri-təkmil rəqabət bazarları; yaranma səbəbləri və növləri. 2. Monopoliya anlayışı və yaranma səbəbləri. 3. Monopoliyanın qısamüddətli dövrdə tarazlıq vəziyyəti. 4. Monopoliyanın uzunmüddətli dövrdə tarazlıq vəziyyəti. 5. Monopoliyanın gücünün ölçülməsi. 6. Monopoliyada qiymət ayrı-seçkiliyi.	4		2	
14.	Mövzu 14. İnhisarçı rəqabət bazarı. Plan: 1. İnhisarçı rəqabət bazarı anlayışı. 2. İnhisarçı rəqabət bazarında firmanın qısamüddətli dövrdə tarazlığı. 3. Uzunmüddətli dövrdə firma və qrup tarazlığı. 4. İnhisarçı rəqabət bazarının tənqidi.	2		2	
15.	Mövzu 15. Oliqopoliya bazarı. Plan: 1. Oliqopoliya bazarı anlayışı və növləri. 2. Oliqopoliya bazarında tarazlıq. 3. Cournot duopoliya modeli. 4. Dirsəkli tələb əyrisi (Sweezy) modeli. 5. Anlaşmalı oliqopoliya nəzəriyyələri.	2		2	
16.	Mövzu 16. İstehsal amilləri bazarı: Əmək. Plan: 1. İstehsal amilləri tələbi: Marjinal məhsuldarlıq	2		2	

	nəzəriyyəsi. 2. Bazar əmək tələbi və əmək tələbi elastikliyi. 3. Əmək təklifi və əmək haqqının formalaşması.				
17.	Mövzu 17. İstehsal amilləri bazarı: Torpaq, kapital və sahibkarlıq. Plan: 1. Torpaq bazarı və rentə nəzəriyyəsi. 2. Kapital bazarı və faiz nəzəriyyəsi. 3. Sahibkarlıq və mənfəət nəzəriyyələri.	2		2	
18.	Mövzu 18. Qeyri-müəyyənlik və asimmetrik informasiya. Plan: 1. Qeyri-müəyyənlikdə qərarvermə: alətlər 2. Asimmetrik vəziyyətlərin xüsusiyyətləri 3. Effektiv təşviq tərtibinin faydaları	2		2	
19.	Mövzu 19. Ümumi iqtisadi tarazlıq və rifah. Plan: 1. Ümumi iqtisadi tarazlıq. 2. Gəlirlərin bölüşdürülməsi. 3. Sosial rifah və onun kriteriyaları. 4. Bərabərlik.	4		2	
20.	Mövzu 20. Rifah dövləti iqtisadiyyatı. Plan: 1. Rifah dövlətinin mahiyyəti. 2. Ədalət və səmərəlilik prinsipləri və rifah dövləti. 3. Yoxsulluq. 4. Bərabərsizlik.	2		1	
	Cəmi:	60		45	

XI. Fənn üzrə tələblər:

Tələbə müxtəlif iqtisadi anlayışlar, terminlər və proseslər barədə olan fikirləri bilməli, onların əsas normativ bazası barədə məlumatlı olmalıdır. Tələbə iqtisadi məktəblərin və onların nümayəndələrinin elmi və ideoloji yanaşmalarını təhlil etməyi bacarmalıdır.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- iqtisadın elminin mahiyyəti öyrənir;
- iqtisadçı kimi düşünmə tərzini formalaşdır;
- ticarət və onun faydalarını öyrənir;
- bazarların işləmə mexanizmi öyrənir;
- istehsal xərclərini öyrənir;
- bazarın tiplərini öyrənir;
- istehsal amilləri bazarlarını öyrənir.

XIII. Tələbələrə fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV: Kollektiv sualları:

I Kollektiv sualları:

1. Qıtlıq və iqtisadiyyat elmi.
2. Mikroiqtiadiyyatla bağlı əsas anlayışlar və onların təsnifatı.

3. Mikroiqtisadiyyatda dövri model.
4. Tələb qanunu və fərdi tələb əyrisinin formalaşması. Bazar tələb əyrisi.
5. Tələb miqdarının dəyişməsi və tələbin dəyişməsi.
6. Təklif qanunu və firmanın təklif əyrisinin formalaşması. Bazar təklif əyrisi.
7. Təklif miqdarının dəyişməsi və təklifin dəyişməsi.
8. Bazar anlayışı və bazar tarazlığı.
9. Bazar tarazlığının dəyişməsi və ona təsir edən faktorlar.
10. Qiymətlərin tənzimlənməsi. Maksimum qiymət siyasəti
11. Tələbin elastikliyi: tələbin qiymət elastikliyi, tələbin gəlir elastikliyi, tələbin çarpaz elastikliyi.
12. Təklifin qiymət elastikliyi.
13. Fayda anlayışı və onun iqtisadiyyatda yeri.
14. İstehlakçı büdcəsi.
15. İstehlakçı gəlirlərinin dəyişməsi və Engel əyrisi

II Kollektiv sualları:

1. İstehsal və istehsal funksiyası.
2. İstehsalçı tarazlığının dəyişməsi vəziyyətləri.
3. Mənfi və müsbət kənar təsirlər
4. Əmtələrin müxtəlif növləri. İctimai əmtəə
5. Verginin növləri.
6. Vergitutmanın prinsipləri.
7. Dövlət büdcəsi və onun formalaşması.
8. Dövlət büdcəsində kəsir və profisit.
9. İstehsal xərcləri və zaman. Qısamüddətli dövrdə xərc əyriləri.
10. Təkmil rəqabət bazarı və onun xüsusiyyətləri
11. Təkmil rəqabət bazarında qısamüddətli dövrdə tarazlıq.
12. Qeyri-təkmil rəqabət bazarları; yaranma səbəbləri və növləri.
13. Monopoliya anlayışı və yaranma səbəbləri.
14. Monopoliyada qiymət ayır-seçkiliyi.
15. İnhisarçı rəqabət bazarı anlayışı.

XV. İmtahan sualları: (Nəzəri suallar)

1. Qıtlıq və iqtisadiyyat elmi.
2. Mikroiqtisadiyyatla bağlı əsas anlayışlar və onların təsnifatı.
3. Mikroiqtisadiyyatda dövri model.
4. Tələb qanunu və fərdi tələb əyrisinin formalaşması. Bazar tələb əyrisi.
5. Tələb miqdarının dəyişməsi və tələbin dəyişməsi.
6. Təklif qanunu və firmanın təklif əyrisinin formalaşması. Bazar təklif əyrisi.
7. Təklif miqdarının dəyişməsi və təklifin dəyişməsi.
8. Bazar anlayışı və bazar tarazlığı.
9. Bazar tarazlığının dəyişməsi və ona təsir edən faktorlar.
10. Qiymətlərin tənzimlənməsi. Maksimum qiymət siyasəti
11. Tələbin elastikliyi: tələbin qiymət elastikliyi, tələbin gəlir elastikliyi, tələbin çarpaz elastikliyi.
12. Təklifin qiymət elastikliyi.

13. Fayda anlayışı və onun iqtisadiyyatda yeri.
14. İstehlakçı büdcəsi.
15. İstehlakçı gəlirlərinin dəyişməsi və Engel əyrisi
16. İstehsal və istehsal funksiyası.
17. İstehsalçı tarazlığının dəyişməsi vəziyyətləri.
18. Mənfi və müsbət kənar təsirlər
19. Əmtələrin müxtəlif növləri. İctimai əmtəə
20. Verginin növləri.
21. Vergitutmanın prinsipləri.
22. Dövlət büdcəsi və onun formalaşması.
23. Dövlət büdcəsində kəsir və profisit.
24. Xərclə bağlı anlayışlar və xərc funksiyası.
25. İstehsal xərcləri və zaman. Qısamüddətli dövrdə xərc əyriləri.
26. Təkmil rəqabət bazarı və onun xüsusiyyətləri
27. Təkmil rəqabət bazarında qısamüddətli dövrdə tarazlıq.
28. Qeyri-təkmil rəqabət bazarları; yaranma səbəbləri və növləri.
29. Monopoliya anlayışı və yaranma səbəbləri.
30. Monopoliyanın gücünün ölçülməsi.
31. Monopoliyada qiymət ayrı-seçkiliyi.
32. İnhisarçı rəqabət bazarı anlayışı.
33. İnhisarçı rəqabət bazarının tənqidi.
34. Oliqopoliya bazarı anlayışı və növləri.
35. Anlaşmalı oliqopoliya nəzəriyyələri.
36. İstehsal amilləri tələbi: Marjinal məhsuldarlıq nəzəriyyəsi.
37. Əmək təklifi və əmək haqqının formalaşması.
38. Torpaq bazarı və rentə nəzəriyyəsi.
39. Kapital bazarı və faiz nəzəriyyəsi.
40. Sahibkarlıq və mənfəət nəzəriyyələri.
41. Asimmetrik vəziyyətlərin xüsusiyyətləri
42. Ümumi iqtisadi tarazlıq.
43. Gəlirlərin bölüşdürülməsi.
44. Yoxsulluq.
45. Ədalət və səmərəlilik prinsipləri və rifah dövləti.

Hər bir bilet 5 sualdan ibarətdir. Bilet üzrə 4 (dörd) nəzəri və 1 (bir) praktik (tədris olunan mövzulara aid) sual nəzərdə tutulur.

“Mikroiqtisadiyyat” fənninin sillabusu 050409-Muhasibat A,B və 050406-Maliyyə A,B ixtisasları üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus “İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə” kafedrasında müzakirə edilərək, təsdiq olunmuşdur (12 sentyabr 2025-ci il, protokol №1).

Kafedra müdiri v.i.e.:

dos. G.T.Əliyeva

Fənn müəllimi:

b/m. R.I.Rzazadə